

## Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola

### A kurzus címe: Felnőttképzés Magyarországon

A felnőttképzés jellemzői és társadalmi, gazdasági összefüggései Magyarországon 1989 és 2025 között.

**Oktató: Dr. habil Farkas Éva**

**Email: [farkaseva9@gmail.com](mailto:farkaseva9@gmail.com)**

**Honlap: [www.dr.farkaseva.hu](http://www.dr.farkaseva.hu)**

**Előfeltételek:**

nincs

**A kurzus jellege:**

Előadás

Szeminárium

Gyakorlat

**Az értékelés formája:**

Kollokvium

Gyakorlati jegy

### A kurzus célja:

A felnőttképzés az egyik legfontosabb intézménye annak a társadalmi rendszernek, amelynek funkciója az egyéni boldoguláshoz, a társadalmi-gazdasági haladáshoz szükséges tudás és a kompetenciák folyamatos megújítása, fejlesztése. A gazdaság, a tudás versenyképességének fejlesztése, másfelől a társadalmi kohézió, valamint a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása és az esélyegyenlőség biztosítása szorosan kapcsolódik a tanuláshoz, műveltséghez való jog érvényesüléséhez. A tanulás teremti meg a lehetőséget a felnőttek számára ahhoz, hogy saját élethelyzetükön javítani tudjanak. A felnőttképzés pedig azt a segítő közeget jelenti, amely támogatást nyújt abban, hogy a felnőttek tanulása eredményesebb legyen.

A kurzus célja, hogy a hallgatók a kurzus témaköreinek egyéni/páros/csoportos munkában történő feldolgozásával és közös megbeszélésével képesek legyenek a felnőttképzés témakörét a társadalmi-gazdasági folyamatokkal összefüggésben vizsgálni, és átfogó rálátásuk legyen a felnőttképzés magyarországi trendjeire, valamint a felnőttképzés evolúcióját befolyásoló tényezőkre. Átfogó cél, hogy a hallgatók az oktató módszertani támogatásával és saját tanulási erőfeszítéseik révén a tantárgy végére elérjék a tantárgyleírásban meghatározott tanulási eredményeket (kompetenciákat).

### A kurzus tanulási eredmény alapú kimeneti követelményei:

|   | <b>Képesség/Készség</b>                                                                                                                                                                                | <b>Tudás/Ismeret</b>                                                                                                                                                                                                        | <b>Attitűd</b>                                                                                                | <b>Autonómia-felelősség</b>                                                                                                                                                                      |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Szakszerűen használja az andragógia és az egész életen át tartó tanulás fogalmait. Jellemzi a formális, nem-formális és informális tanulási szintereket, példákat gyűjt a különböző tanulási formákra. | Ismeri és átlátja az andragógia és az egész életen át tartó tanulás fogalomrendszerét, a tanulás lehetséges szintereit, a különböző tanulási formák tartalmi jellegzetességeit. Megérti a felnőttkori tanulás jelentőségét. | Elfogadja a felnőttkori tanulás szükségességét és a különböző tanulási környezetek és formák egyenrangúságát. | A tantárgyleírásban meghatározott kérdések és feladatok alapján tudatosan felkészül az 1. konzultációra annak érdekében, hogy a témát érintő szakmai diskurzusban hatékonyan részt tudjon venni. |
| 2 | Elemzi a felnőttkori tanulás lehetőségeit, jogszabályi háttérét, intézményrendszerét és finanszírozási forrásait. Magyar és nemzetközi adatbázisok szakszerű és                                        | Ismeri a felnőttkori tanulás hazai lehetőségeit és gyakorlatát, jogszabályi háttérét, intézményeit, finanszírozási forrásait és részvételi adatait. Ismeri a legjelentősebb hazai és                                        | Igénye van a tényadatokon alapuló véleményalkotásra. Több és hiteles forrásból tájékozódik, és                | Az adatbázisokból nyert információkat önállóan feldolgozza és elemzi. Összehasonlítja a felnőttkori tanulás magyarországi adatait más országok adataival                                         |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                      |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | eredményes használatával elemzi és értékeli a felnőttképzésben való részvétel adatait. Megvizsgálja és értékeli hogyan érvényesül a tanuláshoz való jog a gyakorlatban.                                                                                                                     | nemzetközi felnőttképzési adatbázisokat (EUROSTAT, OECD, World Bank, CEDEFOP, REFERNET, EPALE, KSH, OSAP, FAR, NSZFH, NSZF).                                                                                                                  | törekszik arra, hogy ne csak összegyűjtse és bemutassa, hanem elemezze az adatokat magyarázó összefüggéseket.                  | és tényszerű következtetéseket fogalmaz meg a felnőttkori tanulásban való részvétel mennyiségi és minőségi jellemzőire vonatkozóan.                                                                                                  |
| 3 | A témával kapcsolatos ismeretei és szakmai, valamint személyes tapasztalatai alapján páros munkában átgondolja és összegyűjti, majd szóban bemutatja a felnőttkori tanulás szükségességét indokló társadalmi, gazdasági, oktatási, nemzeti stb. trendeket.                                  | Azonosítja a tanulás társadalmi és gazdasági hasznát. Átlátja a felnőttképzés társadalmi-gazdasági fejlődésben betöltött szerepét. Ismeri a felnőttkori tanulás rendszerét alakító legfontosabb megatrendeket.                                | A felnőttekkel való oktatási és pszichoszociális támogatási célú foglalkozásra értékékként és megtérülő befektetésként tekint. | Önállóan adatokat gyűjt a felnőttképzés egyéni, társadalmi, gazdasági haszná bizonyítására, tényekre alapozottan, példákkal illusztrálva, szakszerűen érvel a felnőttkori tanulás szükségessége, jelentősége és megtérülése mellett. |
| 4 | Tényadatokra alapozva elemzi és értékeli a képzettség és az egyéni, társadalmi és munkaerőpiaci boldogulás, valamint az oktatás minősége és a gazdasági-társadalmi fejlődés közötti összefüggéseket.                                                                                        | Ismeri a magasabb végzettségi szint és a foglalkoztatottság, jövedelem, várható élettartam, egészségi állapot, életminőség, szubjektív jóllét, szegénység, társadalmi leszakadás közötti összefüggéseket.                                     | Saját véleményét és tapasztalatot fogalmaz meg a témával kapcsolatban.                                                         | A témához kapcsolódó kötelező szakirodalmat önállóan feldolgozza és írásban összefoglalja a 2. konzultációra.                                                                                                                        |
| 5 | Összefüggésbe hozza az egész életen át tartó tanulást az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak elérésével.                                                                                                                                                                                  | Ismeri az ENSZ fenntartható fejlődési céljait 2030-ra.                                                                                                                                                                                        | Érzékeny a globális problémákra.                                                                                               | Érvel amellett, miért alapvető fontosságú az egész életen át tartó tanulás a fenntartható fejlődési célok elérésében.                                                                                                                |
| 6 | Értelmezi és elemzi a PIAAC magyarországi eredményeit a szövegértés, a számolási készség és a problémamegoldás információtechnológiai környezetben területeken. A PIAAC eredményeket összeveti az ipar 4.0 kompetencia követelményeivel és a mindennapi élethez szükséges alapkészségekkel. | Ismeri a PIAAC mérés célját és területeit, a demográfiai és társadalmi-gazdasági tényezők jelentőségét a kompetenciák szintjeinek különbségeiben.<br><br>Különbséget tesz az alacsony készség szint és az alacsony iskolai végzettség között. | Fontosnak tartja megismerni a legfontosabb felnőttképzési felmérések eredményeit.                                              | A PIAAC eredmények alapján következtetéseket/hatásokat fogalmaz meg a foglalkoztatásra, a társadalmi boldogulásra, a felnőttképzésben való részvétellel vonatkozóan. Rávilágít a PISA és a PIAAC mérések összefüggéseire.            |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7 | Véleményt formál a magyarországi felnőttképzés jelentős korszakait meghatározó trendekről. Elemzi a felnőttképzés 2020 utáni rendszerét és gyakorlatát.                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Ismeri a felnőttképzés jelentős korszakait (1989-2001; 2001-2013; 2013-2020; 2020 után) és azok jellemzőit. Ismeri a Szakképzés 4.0 stratégia lényegi elemeit.                                          | Elfogadja, hogy a felnőttképzés evolúcióját a társadalmi-gazdasági környezeti változások kontextusában kell vizsgálni.        | Feldolgozza és elemzi a Szakképzés 4.0. stratégia felnőttképzésre vonatkozó célkitűzéseit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 8 | Elemzi, hogy milyen hatást gyakorolnak az európai felnőttoktatáspolitikai trendek a magyarországi szakpolitika alakulására. Az UNESCO felnőttoktatási konferenciák deklarációi alapján bemutatja a felnőttoktatási politika prioritásait 1949-től 2022-ig.                                                                                                                                                                                        | Ismeri a meghatározó európai felnőttoktatáspolitikai trendeket.<br><br>Ismeri az UNESCO felnőttoktatási világkonferenciák szerepét a felnőttoktatási politika formálódásában.                           | Törekszik a tendenciák több szempontú megismerésére és értelmezésére.                                                         | Összefoglalja és bemutatja az UNESCO 2022. évi VII. felnőttoktatási világkonferencia záródokumentumának (Marrakech Framework for Action) ajánlásait.                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 9 | A konzultációkon aktívan, önálló gondolatokkal, ötletekkel, kérdésekkel vesz részt. Az egyéni és/vagy páros és/vagy csoportmunkákat konstruktívan és színvonalasan teljesíti. Saját és hallgatótársai feladat teljesítéseire értékelő visszajelzést ad. Mások visszajelzéseit nyitottan fogadja. Reflektál a kurzus során szerzett tanulási eredményeire, értékelő visszajelzéseit megosztja az oktatóval és hallgatótársaival a 3. konzultáción. | Ismeri a tantárgy követelményeit és a kurzus értékelésének szempontjait. Összefüggésbe hozza saját kutatási témáját a felnőttkori tanulás témakörével, meghatározza a lehetséges kapcsolódási pontokat. | Törekszik az igényes munkára, a kreatív, egyedi, a személyiséget is kifejezésre juttató megoldásokra, vélemény nyilvánításra. | A konzultációkon és azok között az egyéni és/vagy páros és/vagy csoportmunkákat a megadott követelmények figyelembevételével önállóan vagy hallgatótársaival együtt, színvonalasan végzi. A tantárgyleírásban szereplő témákból választ egyet önálló vagy páros munkában történő feldolgozáshoz és a 3. konzultáción 20 perces előadásban (páros munka esetén 30 percben) bemutatja a témát a feladatleírásnak megfelelően. |

## A kurzuson feldolgozni tervezett témakörök:

### Első konzultáció:

A konzultáció, illetve az arra történő előzetes hallgatói felkészülés a kurzus elvárt tanulási eredményei közül az 1-3. sorban szereplő tanulási eredmények fejlesztéséhez járul hozzá.

### **A hallgatótól elvárt előzetes felkészülés az 1. konzultációra:**

Kérem gondolja át a következő kérdéseket:

- Önnek milyen kapcsolata van a felnőttképzéssel?
- Ön hogyan értelmezi a felnőttkori tanulást, a felnőttoktatást, a felnőttképzést és az egész életen át tartó tanulást?
- Ön szerint miért van szükség felnőttképzésre?
- Ma Magyarországon milyen lehetőségei vannak egy felnőttnek arra, hogy tanuljon?
- Milyen tényezők befolyásolják (támogatják vagy akadályozzák) a felnőttkori tanulásban való részvételt?
- Hogyan tudja a felnőttkori tanulás (felnőttképzés) témáját a saját életéhez, munkájához és a kutatási témájához kötni?

Kérem, hogy önálló munkában nézzen utána az alábbiaknak!

- Milyen jogszabály szabályozza Magyarországon a felnőttképzést? Hogyan határozza meg a felnőttképzés fogalmát az adott jogszabály?
- Évente kb. hányan vesznek részt felnőttképzésben?
- A magyarországi felnőttképzésben való részvételi arány hogyan viszonyul az európai uniós átlaghoz?

Feldolgozásra tervezett témakörök a tanulási eredmény alapú követelmények 1-3. sorához kapcsolódóan:

- ☺ A kurzus célja, elvárt tanulási eredményei, követelmények, a téma kontextusa, relevanciája és haszna, az együttműködés keretei.
- ☺ Fogalmi tisztázás (andragógia, felnőttkori tanulás, felnőttoktatás, felnőttképzés, egész életen át tartó tanulás).
- ☺ A teljes életszakaszt átfogó (lifelong) és az élet minden területére kiterjedő (lifewide) tanulás egysége, a formális, nem-formális és informális tanulás színterei és jellegzetességei.
- ☺ Az andragógia és a felnőttkori tanulás tartalmi jellegzetességei.
- ☺ A felnőttkori tanulás lehetőségei Magyarországon, a felnőttkori tanulás jogi szabályozása, intézményrendszere, finanszírozása és a felnőttkori tanulásban való részvétel adatai, a felnőttképzésben való részvételt befolyásoló tényezők. Ki tanítja a felnőtteket?
- ☺ Miért van szükség tanulásra felnőttkorban? Megatrendek (oktatás, demográfia, természeti és technológiai környezet, társadalmi modellváltás, munkaerőpiac, digitalizáció, Ipar 4.0., COVID-19, nemzetköziesítés) és ezek következményei a felnőttkori tanulásra. A felnőttkori tanulás egyéni, társadalmi, gazdasági haszna.

### **Második konzultáció:**

A konzultáció, illetve az arra történő előzetes hallgatói felkészülés a kurzus elvárt tanulási eredményei közül az 4-7. sorban szereplő tanulási eredmények fejlesztéséhez járul hozzá.

#### **A hallgatótól elvárt előzetes felkészülés a 2. konzultációra:**

- Kérem olvassa el az alábbi tanulmányt: Farkas, Éva. (2023). A minőségi oktatás nélkülözhetetlen a társadalmi fejlődéshez. *Tudásmenedzsment*, 24(3. különszám), 75–91.  
<https://doi.org/10.15170/TM.2023.24.K3.10>

Kérem, hogy a tanulmány elolvasása után maximum 1 oldalban foglalja össze azokat gondolatokat, amelyek a legfontosabban voltak az Ön számára! Kérem indokolja, hogy miért ezeket az információkat, gondolatokat emelte ki (pl. új információ volt az Ön számára, kapcsolódik az előzetes ismereteihez, kapcsolódik a munkájához/kutatásához, különösen fontos/hasznos információ volt az Ön számára, elgondolkodtatta, egyetért/nem ért egyet vele stb.). Tartalmi és formai megkötés nincs. Az Ön gondolataira és értékpreferenciáira vagyok kíváncsi.

Kérem, hogy az összegző gondolatokat tartalmazó dokumentumot töltsse fel a Coospace színtérbe legkésőbb XXXX.XX.XX-ig.

Feldolgozásra tervezett témakörök a tanulási eredmény alapú követelmények 4-7. sorához kapcsolódóan:

- ☺ A képzettség és az egyéni, társadalmi, és munkaerő-piaci boldogulás, valamint az oktatás minősége és a gazdasági-társadalmi fejlődés közötti összefüggések.
- ☺ Az oktatás (egész életen át tartó tanulás) szerepe az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési céljainak elérésében.
- ☺ Az Ipar 4.0 kompetencia követelményei versus alapkompétencia hiány. A PIAAC (Programmes for the International Assessment of adult Competencies) magyarországi eredményei a szövegértés, a számolási készség és a problémamegoldás információtechnológiai környezetben területeken. Az alacsony alapképesszint társadalmi hatásai.
- ☺ Milyen utat járt be a felnőttképzés az elmúlt 30 évben? A felnőttkori tanulás jelentős korszakai, a felnőttképzés magyarországi rendszere és gyakorlata. A Szakképzés 4.0. stratégia felnőttképzésre vonatkozó célkitűzései.

### **Harmadik konzultáció:**

#### **A hallgatótól elvárt előzetes felkészülés a 3. konzultációra:**

- A hallgató által választott téma feldolgozása és 20 perces előadásban történő bemutatása.

Feldolgozásra tervezett témakörök a tanulási eredmény alapú követelmények 8-9. sorához kapcsolódóan:

- ☺ A hallgatói feladatok, prezentációk bemutatása. A kiselőadásokat követően az adott téma közös megbeszélése a teljes csoporttal, majd a prezentációk közös értékelése.
- ☺ Az európai felnőttoktatáspolitikai trendjei és hatásuk a felnőttkori tanulásra vonatkozó szakpolitika alakulására Magyarországon.
- ☺ UNESCO felnőttoktatási világkonferenciák szerepe a nemzetközi felnőttoktatási politika formálódásában. CONFINTA VII. 2022. – globális elkötelezettség a felnőttkori tanulás minőségének javítása mellett.
- ☺ A kurzus közös értékelése.

## A kurzus tanulási és tanítási módszerei:

A szeminárium a hallgatói aktivitásra, interaktivitásra, együttműködésre, a témák közös feldolgozására épül. Oktatói előadás és magyarázat, hallgatói kiselőadás, konzultáció, egyéni/páros/csoportos munka, közös megbeszélés, reflexiók.

## Az elvárt tanulási eredmények elsajátításának ellenőrzése, a kurzus teljesítésének feltételei:

- ☺ a konzultációkon való jelenlét: a képzési célok eredményes eléréséhez szükséges és elvárt a konzultációkon való aktív jelenlét; rendkívül indokolt esetben (pl. betegség) a hallgató és az oktató közötti egyéni megbeszélés alapján pótolható a hiányzással érintett témakör
- ☺ a konzultációk előtti feladatok, valamint a konzultáción az egyéni/páros/csoportos munkában való aktív részvétel, a kapott feladatok minőségi teljesítése
- ☺ egy választott téma (lásd lentebb A-tól G-ig) alapos feldolgozása egyéni vagy páros munkában és 20 percen történő bemutatása a 3. konzultáción a hallgatótársak és az oktató részére. Amennyiben a hallgatók páros munkában dolgozzák fel az adott témát, a szóbeli bemutatásra 30 perc áll rendelkezésre, és mindkét hallgatónak szerepet kell vállalnia a szóbeli prezentációban is. A prezentációt a Coospace-re fel kell tölteni az előadás megtartását követő egy héten belül.

**Választható feladatok: minden hallgatónak egyéni vagy páros munkában fel kell dolgozni az alábbi feladatokból egyet, és azt szakirodalomra alapozott és szemléltetéssel kísért prezentációban a 3. konzultáción 20 percen (páros munka esetén 30 percen) szóban be kell mutatni. Érdemes olyan témát választani, ami kapcsolódik a hallgató kutatási területéhez, munkájához vagy személyes érdeklődéséhez.**

Az alábbi feladatokból lehet választani:

- A) 20 percet (páros munkában 30 percet) kapott arra, hogy meggyőzze a szakpolitikai döntéshozókat, hogy a következő tervezési időszakban a felnőttkori tanulás több figyelmet és finanszírozást kapjon. Tényekre alapozottan, több szempontú megközelítésben érveljen a felnőttkori tanulás szükségessége és jelentősége mellett, bemutatva annak egyéni, társadalmi, gazdasági hasznát! A tartalom és a formai kivitelezés Önre van bízva! Legyen kreatív, hiteles és meggyőző!
- B) Önnek egy szakmai szervezet konferenciáján érvekkel kell bemutatnia és alátámasztania, hogyan érvényesül, vagy éppen nem érvényesül a tanuláshoz való jog Magyarországon! Elsősorban a felnőttkori tanulásra koncentráljon. Hasonlítsa össze a felnőttkori tanulás magyarországi adatait más országok adataival és tényszerű következtetéseket fogalmazzon meg a felnőttkori tanulásban való részvétel mennyiségi és minőségi jellemzőire vonatkozóan. 20 perc (páros munkában 30 perc) áll rendelkezésre érveinek felsorakoztatására. A tartalom felépítése és a formai kivitelezés Önre van bízva! Legyen kreatív, hiteles és meggyőző!
- C) Érdeklődésének megfelelően vagy PhD kutatási témájához kapcsolódóan válasszon ki az ENSZ 2030 fenntartható fejlődési célok (17 db) közül legalább egyet. Részletezze az adott cél alcéljait, és mutassa be, hogyan járul hozzá az egész életen át tartó tanulás az adott cél eléréséhez! 20 perc (páros munkában 30 perc) áll rendelkezésére előadásának megtartására. A tartalom és a formai kivitelezés Önre van bízva! Legyen kreatív, hiteles és meggyőző!
- D) Erasmus+ stratégiai partnerségi projekt keretében 12 európai felnőttképzési szakember érkezik az Ön intézményébe. Az esemény célja, hogy a vendégek rövid áttekintés kapjanak a felnőttképzés jelenlegi magyarországi gyakorlatáról és a jövőbeli fejlesztési célokról, figyelembe véve a 4.0. Stratégia felnőttképzés-fejlesztési céljait. A 20 perces (páros munkában 30 perces) előadás megtartására Önt kérték fel. A tartalom és a formai kivitelezés Önre van bízva! Legyen kreatív, hiteles és meggyőző!

- E) Az Ön feladata, hogy egy gazdasági, oktatási, társadalmi felzárkózási szakemberekből álló szakértői csoportnak bemutassa, értelmezze és elemezze a PIAAC magyarországi eredményeit a szövegértés, a számolási készség és a problémamegoldás információtechnológiai környezetben területeken. A szakértők a saját szakterületükön döntéshozói pozícióban vannak, így rendkívül kíváncsiak arra, hogy a PIAAC eredmények alapján milyen következtetéseket/hatásokat lehet megfogalmazni a foglalkoztatásra, a társadalmi boldogulásra, a felnőttképzésben való részvételre vonatkozóan. A kb. 20 perces (páros munkában 30 perces) előadás tartalmi felépítése és formai kivitelezése Önre van bízva! Legyen szakmailag hiteles és meggyőző. Amennyire a téma engedi, legyen kreatív!
- F) Az Ön feladata, hogy magyarországi felnőttképzési szakemberek számára bemutassa az UNESCO Felnőttoktatási világkonferenciáinak rövid történetét és deklarációit. Főleg a legutóbbi (2022. június Marokkó) konferencia ajánlásaira és azok értékelésére, koncentráljon. A 20 perces (páros munkában 30 perces) előadás tartalmi felépítése és formai kivitelezése Önre van bízva! Legyen szakmailag hiteles és meggyőző. Amennyire a téma engedi, legyen kreatív!
- G) A hallgató munkájához vagy PhD kutatásához kapcsolódó, a kurzus tematikájával szorosan összefüggő téma, az oktatóval történő egyeztetés alapján. Időtartam: 20 perc.

#### A feladatok (prezentációk) értékelésének szempontjai:

- ☺ szakmai tartalom (feladatkiírásnak való megfelelés, relevancia, tényszerűség, több forrás használata, szakmailag helytálló információk és következtetések, mértéktartó saját vélemény, szakirodalmi hivatkozások)
- ☺ előadás felépítése (logikus, jól érthető gondolatmenet, megfelelő tagolás)
- ☺ előadói stílus (előadás módja, hitelesség, magabiztosság)
- ☺ időgazdálkodás
- ☺ szemléltetés minősége és funkciója
- ☺ kreativitás, egyediség

**Értékelés módja:** hallgatói önértékelés, társértékelés, oktatói értékelés

A kurzus **teljesítésére jeles érdemjegyet az hallgató kap**, aki aktív a konzultációkon, önálló gondolatai, ötletei, kérdései vannak, az egyéni és csoportmunkában a konstruktív és minőségi munkavégzés jellemzi. A konzultációkra előzetesen felkészül a tantárgyleírásban foglalt módon, a konzultációkon feldolgozott témákkal kapcsolatos megbeszélésekbe aktívan és érdemben bekapcsolódik. A választott feladatot a követelményeknek megfelelően, alaposan és színvonalasan elkészíti és bemutatja a 3. konzultáción. A szóbeli bemutatás során a hallgató meggyőzően bizonyítja az adott témában való felkészültségét és jártasságát. Amennyiben a feladat jellege megengedi úgy egyedi, kreatív megoldásokat is alkalmaz.

#### Szakirodalom:

1. Beszédes Viktória – Farkas Éva (2023.). Past and Present Developments in the Professionalisation of Adult Learning and Education in Hungary. *Andragoska Szoznanja* 29:2 pp 87-105. <https://journals.uni-lj.si/AndragoskaSpoznanja/article/view/13456/13974>
2. CEDEFOP (2018). *Skills forecast trend and challenges to 2030.* [https://www.cedefop.europa.eu/files/3077\\_en.pdf](https://www.cedefop.europa.eu/files/3077_en.pdf)
3. Council of the European Union (2021). *Council Resolution on a new European agenda for adult learning 2021- 2030.* [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214(01)&from=EN)  
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G1214(01)&from=EN)
4. Csillag Márton – Munkácsi Balázs – Blazsek Réka – Scharle Ágota (2021). *Problémaspecifikus jelentés a PIAAC eredményeiből a foglalkoztatottság témakörén belül.* Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal. [https://piaac.nive.hu/Downloads/eredmenyek/Problemaspecifikus\\_jelentes\\_a\\_PIAAC\\_eredmenyei\\_bol\\_a\\_foglalkoztatottsag\\_temakoren\\_bel%C3%BCI.pdf](https://piaac.nive.hu/Downloads/eredmenyek/Problemaspecifikus_jelentes_a_PIAAC_eredmenyei_bol_a_foglalkoztatottsag_temakoren_bel%C3%BCI.pdf)



5. Declaration on Adult Learning and Education by 2030 in European Union (2021). <https://conference-ale.eu/declaration/>
6. Durkó Mátyás (1999). *Andragógia*. Budapest: Magyar Művelődési Intézet. <https://mek.oszk.hu/01900/01942/>
7. DVV International (2021): *Public Financing of Popular Adult Learning and Education*. [https://www.dvv-international.de/fileadmin/files/Inhalte\\_Bilder\\_und\\_Dokumente/Materialien/Analysis/DVV\\_International\\_Analysis\\_Financing\\_Popular\\_ALE\\_Web2.pdf](https://www.dvv-international.de/fileadmin/files/Inhalte_Bilder_und_Dokumente/Materialien/Analysis/DVV_International_Analysis_Financing_Popular_ALE_Web2.pdf)
8. DVV International (2021): *Financing adult learning and education*. [https://www.dvv-international.de/fileadmin/files/Inhalte\\_Bilder\\_und\\_Dokumente/Materialien/Partnerpublikationen/Financing\\_Adult\\_Learning\\_and\\_Education.pdf](https://www.dvv-international.de/fileadmin/files/Inhalte_Bilder_und_Dokumente/Materialien/Partnerpublikationen/Financing_Adult_Learning_and_Education.pdf)
9. European Commission (2021). *Adult education and training in Europe. Building inclusive pathways to skills and qualifications*. [https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/adult\\_education\\_and\\_training\\_in\\_europe\\_2020\\_21.pdf](https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/adult_education_and_training_in_europe_2020_21.pdf)
10. European Commission (2020). *The European Pillar of Social Rights Action Plan*. <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/downloads/KE0921008ENN.pdf>
11. European Commission (2019). *Achievements under the Renewed European Agenda for Adult Learning*. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=22435&langId=en>
12. Farkas, Éva (2024). A magyar felnőttek információfeldolgozási kompetenciáinak alakulása 2017/2018 és 2022/2023 között. Gyorsjelentés a 2022/2023. évi PIAAC eredményekről. *Opus et Educatio*, 11(4). <https://journals.bme.hu/oe/article/view/39743>
13. Farkas, Éva. (2023). A minőségi oktatás nélkülözhetetlen a társadalmi fejlődéshez. *Tudásmenedzsment*, 24(3. különszám), 75–91. <https://doi.org/10.15170/TM.2023.24.K3.10>
14. Farkas Éva (2023). Felnőttképzés. In: Szlamka Erzsébet (szerk.) (2023). *Lehetőségek a mikrotanúsítványok hazai alkalmazására*. Oktatási Hivatal. 49-63. p.
15. Farkas Éva (2020). *Invisible Profession: Facts and Tendencies about 30 Years of Adult Education in Hungary*. In: Aleksandar, Bulajić; Tamara, Nikolić; Cristina, C. Vieira (szerk.) *Navigating through Contemporary World with Adult Education Research and Practice* pp. 467-488. [http://147.91.75.9/manage/shares/Quality\\_of\\_education/Zbornik\\_Navigating\\_through\\_Contemporary\\_World\\_with\\_Adult\\_Education\\_Research\\_and\\_Practice.pdf](http://147.91.75.9/manage/shares/Quality_of_education/Zbornik_Navigating_through_Contemporary_World_with_Adult_Education_Research_and_Practice.pdf)
16. Farkas Éva (2013). *A láthatatlan szakma. Tények és tendenciák a felnőttképzés 25 évéről*. Pécs, TypiArt Médiaműhely. <https://mek.oszk.hu/15300/15399/>
17. Innovációs és Technológiai Minisztérium (2021). *Szakképzés 4.0. A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira*. <https://www.nive.hu/Downloads/Hirek/DL.php?f=szakkepzes-4.0.pdf>
18. Központi Statisztikai Hivatal (é.n.). *Fenntartható fejlődési célok*. <https://www.ksh.hu/sdg>
19. Lannert Judit–Holb Éva (2020). *Jó pap holtig tanul, avagy a PIAAC felnőtt írásbeliség vizsgálat tanulságai* [https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/221\\_243\\_Lannert\\_Holb\\_web.pdf](https://www.tarki.hu/sites/default/files/2020-10/221_243_Lannert_Holb_web.pdf)
20. Lannert Judit – Holb Éva (2021). *Hazai jelentés a PIAAX eredményeiből*. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal. [https://piaac.nive.hu/Downloads/eredmenyek/Hazai\\_jelentes\\_a\\_PIAAC\\_eredmenyeibol.pdf](https://piaac.nive.hu/Downloads/eredmenyek/Hazai_jelentes_a_PIAAC_eredmenyeibol.pdf)
21. Loboda Zoltán (2017). A nemzetközi felnőttoktatási politika változása és az UNESCO. *Opus et Educatio*. 4. évfolyam, 4. szám. <http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/227/365>
22. OECD (2024). *Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023*. OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b263dc5d-en>
23. OECD (2024). *Survey of Adults Skills 2023: Hungary. Country note*. [https://www.oecd.org/en/publications/survey-of-adults-skills-2023-country-notes\\_ab4f6b8c-en/hungary\\_c8c395ed-en.html](https://www.oecd.org/en/publications/survey-of-adults-skills-2023-country-notes_ab4f6b8c-en/hungary_c8c395ed-en.html)
24. OECD (2024). *Understanding Skill Gaps in Firms: Results of the PIAAC Employer Module*, OECD Skills Studies. OECD. Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b388d1da-en>



25. OECD (2021). *The Assessment Frameworks for Cycle 2 of the Programme for the International Assessment of Adult Competencies*. <https://www.oecd.org/skills/piaac/publications/PIAAC-Frameworks-Cycle2-en.pdf>
26. UNESCO (2022). *5th Global Report on Adult Learning and Education: citizenship education: empowering adult for change*, GRALE V. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381666>
27. UNESCO International Conferences on Adult Education (CONFINTEA). <https://uil.unesco.org/adult-education/confintea>
28. UNESCO Institute for Lifelong Learning (2022). CONFINTEA VII Marrakech Framework for Action: harnessing the transformational power of adult learning and education. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000382306>
29. United Nations (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. [https://www.un.org/ga/search/view\\_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E](https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E)
30. United Nations (2021). *The Sustainable Development Goals Report 2021*. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2021/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2021.pdf>
31. Varga Júlia (2021). *Problémaspecifikus jelentés a PIAAC eredményeiből az oktatás témakörén belül*. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal. [https://piaac.nive.hu/Downloads/eredmenyek/Problemaspecifikus\\_jelentes\\_a\\_PIAAC\\_eredmenyei\\_bol\\_az\\_oktatas\\_temakoren\\_belul.pdf](https://piaac.nive.hu/Downloads/eredmenyek/Problemaspecifikus_jelentes_a_PIAAC_eredmenyei_bol_az_oktatas_temakoren_belul.pdf)
32. Világunk átalakítása: Fenntartható fejlődési keretrendszer 2030. <https://ensz.kormany.hu/download/7/06/22000/Vil%C3%A1gunk%20%C3%A1talak%C3%ADt%C3%A1sa%20Fenntarthat%C3%B3%20Fejl%C5%91d%C3%A9si%20Keretrendszer%202030.pdf>
33. Zrinszky László (2008). *A felnőttképzés tudománya: Bevezetés az andragógiába*. Budapest: OKKER Kiadó
34. We-are-ale campaign film. <https://www.youtube.com/watch?v=Y7XTwxuH1bk&t=162s>
35. World Economic Forum (2023). *Future of Jobs Report 2023. Insight Report*. [https://www3.weforum.org/docs/WEF\\_Future\\_of\\_Jobs\\_2023.pdf](https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf)